

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Georgii Calixti S. Theol. D. ... De Praecipuis Christianae Religionis Capitibus Disputationes XV.

Calixt, Georg

Helmestadii, 1658

VD17 VD17 3:303575N

Disputatio III. De persona et officio christi

[urn:nbn:de:bsz:31-128662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-128662)

tationes Scholasticorum, atque inter ceteras hanc: Utrum si à Filio Spiritus non procederet, nihilominus à Filio personaliter distingueretur. Ex ipsis ista qui volet, cognoscat.

1. dist. 10
& 11.

*Patri ingenito, Patris unigenito Filio, &
utriusque Spiritui, Deo uni*

G L O R I A.

DISPUTATIO III.

DE PERSONA ET OFFICIO
CHRISTI.

T H E S I S I.

FILIUS DEI secunda persona divinitatis, ubi venit plenitudo temporis, propter nos homines & propter nostram salutem descendit de cœlis, & incarnatus, & homo factus est.

Gal. 4. 4.

II. Messiam enim & Salvatorem nostrum verum Deum oportebat esse, & verum hominem.

III. Et Deum quidem, quoniam infinitæ justitiæ, quæ finita fuerit, creatura, satisfacere non potest; neque potest nos infinito Deo, placatâ immensâ ejus irâ, reconciliare; neque potest justitiam & vitam æternam restituere; mortem, & per mortem destruere eum, qui habebat imperium mortis, id est, Diabolum; preces exaudire; Ecclesiam regere & defendere: quæ omnia Messiam præstare oportet.

Heb. 2. 14.

IV. Hominem verò esse conveniebat, quoniam homo erat qui peccaverat, & peccando pœnarum & mortis reus factus erat. Hominem itaque pati necesse fuit, pœnamque & mortem subire. Et debuit per omnia fratribus

Heb. 2. 17.

bus

bus similari, ut misericors feret, & fidelis Pontifex: ergo non Angelos adprehendit, sed semen Abrahæ. Atque inde non habemus Pontificem, qui non possit compati infirmitatibus nostris, sed tentatum per omnia, juxta similitudinem, absque peccato.

V. Quod autem ὁ λόγος, qui caro factus est, verus Deus sit, Deo Patri & S. Spiritui ὁμοούσιος, id superiori disputatione septem argumentorum classibus abundè demonstravimus, ut hoc loco divinitati Messie nostri probandæ, haut opus sit immorari.

VI. Quòd hic idem semen Abrahæ adprehenderit, & in suani sibi hypostasin humanam naturam è purissimâ virgine matre, superveniente in eam Spiritu sancto & virtute Altissimi obumbrante, univerit; adeoque verus homo factus sit, & verissimè esse dicatur: id verò testatur ipse, quando se Filium hominis idemtidem fatetur. Testatur quoque Scriptura, quando eum Semen mulieris, & Semen Abrahæ, Ishac & Jacob adpellat. Luc. 1, 35.

VII. Verè etiam natus est, (teste Evangelicâ historiâ) educatus, edit, bibit; esurijt, sitijt, ambulavit, quievit, dormivit, passus, crucifixus, mortuus & sepultus est: quæ omnia verum & naturâ hominem arguunt.

VIII. Et quoniam verus homo est, habebit quæ hominis essentiam constituunt, & sine quibus hominem esse contradictionem implicaret, nempe Corpus animatum instructumque vegetante & sentiente animâ; & Animam rationalem, Intellectus & Voluntatis compotem.

IX. Quòd etiam ea, quæ naturam humanam, quatenus naturam per se consequuntur, ὁμοιομοιωτικῶς adsumferit, satis testantur istæ, de quibus modò dicebamus, animalis hominisque naturales adfectiones & infirmitates. Cum

Heb. 4. 15. ijs verò, quæ naturam, quatenus corrupta est, comitantur, nulla ipsi umquam communitio. *Tentatus est per omnia, καὶ ὁμοιωθη ταῖς ἀσθενείαις, sed absque peccato.*

X. Ex hisce fundamentis vincuntur hæretici. I. Marcion & Manichæi, qui corpus Christi adseverabant fuisse non nisi simulatum & adparens quoddam corpus: eadem enim operâ adseverant Christum simulatum fuisse hominem, ejusque actiones, passionem & mortem non verè tales fuisse, sed quædam phantasmata; quo modo enervaretur opus redemptionis nostræ.

XI. Secundò Valentiniani, quorum hæresin renovârunt Anabaptistæ, negando Christum suam carnem è substantiâ Virginis matris adsumpsisse, adfirmandoque cœlitùs delatam per Mariam transijisse, quemadmodum unda per fistulam. Servetus quoque docebat, Christi carnem divinam esse, & genitam ex essentiâ Patris. Opponimus rationem veræ humanitatis, & quod Angelus perspicuè ad matrem ait: *Sanctum quod ex te nascetur.*

Luc. 1. 35.

XII. Tertiò Arius & Apollinaris pater & filius Laodiceni (de quibus vide Socratem *lib. II. c. XXXV.* Theodoretum *hist. lib. V. cap. IV. & hæres. fab. lib. IV.* Sozomenum *lib. VI. c. XXVI.* Nicephorum *l. XI. c. XII.*) docentes sicut Arius, quòd Verbum Christo pro animâ rationali fuerit. *Primum dicebant, ait Socrates, hominem à Deo Verbo adsumtum in ipsâ incarnationis œconomia, sine animâ. Deinde tanquam pœnitentiâ adducti, illum animam suscepisse concedunt quidem, eam tamen non esse mente præditam, sed Verbum in homine, quem sumserat, mentis loco inclusum.* Ab Epiphano sectatores eorum vocantur Dimeritæ, *lib. III. tom. II. hæres. LXXVII.* Damnantur in Concilio quodam Constantino-politano, & Romæ à Damaso, scribente Theodoro *lib. V. cap.*

cap. IX. & X. Compluribus etiam locis ab Athanasio redarguuntur & refutantur.

XIII. Quartò Monotheletæ, qui duas distinctas voluntates in Christo non admittebant. Videntur originem duxisse ab Eutylianis, quorum errores tegumento quodam incrustare voluerint. Damnantur Sergius, Paulus, Pyrrhus, Petrus, Cyrus & Theodorus, omnes episcopi Constantinopolitani, qui hanc sententiam defenderant, in synodo œcumenicâ sextâ, celebratâ Constantinopoli A. C. 10 CLXXXI, indicente Constantino Pogonato. Rectè damnatos fuisse ex eo liquet, quòd nisi Christus haberet humanam voluntatem, humanam naturam imperfectè adsumsisset: atque hac voluntate cupiebat, calicem destinatum, si fieri posset, transire; quamquam id sine peccato, quum divinæ se subiciat humana. *Non sicut ego volo, inquit, sed sicut tu vis.* Distinctas has voluntates ostendit etiam, cum ait: *Non quero voluntatem meam, scilicet mihi ratione adsumtæ humanitatis propriam, sed voluntatem ejus qui misit me Patris; cum quo videlicet, quia mihi una & eadem est essentia, una quoque & eadem est voluntas, quâ idem cupio & quero, quod ille.*

Matt. 26, 39

Joan. 5, 30.

XIV. Quamquam omnes hi satis refutantur ex propriâ ratione humanæ naturæ, ut non opus sit prolixiorum disputationem texere. Maneat itaque certum & indubitatum, quòd Messias noster verus Deus sit, & verus Homo: nempe quòd Secunda persona divinitatis Filius Dei adsumserit sibi quoque copulaverit humanam naturam, eamque è Virgine Mariâ individuum; huicque communicaverit suam personalitatem sive subsistentiam, ut ipsa, quæ aliàs per se propriâ personalitate subsistere potuis-

potuis-

potuisset, jam non per se subsistat, sed per subsistentiam Verbi, à quâ, tamquam ab ultimo suo substantiali termino, dependeat, compleatur, reddaturque incommunicabilis.

XV. Unio igitur duarum naturarum in Christo non debet dici Essentialis, quâ duæ res imperfectæ & naturaliter istum adinuicem respectum & aptitudinem habentes concurrant ad constituendam unam essentiam ab ipsis diversam, quales actus & potentia, materia & forma, genus & differentia specifica. Neque verò Accidentalibus, quâ substantiæ vel accidens vel alia substantia jungatur, unde tamen exurgit non nisi forma accidentalibus, & compositio sive unio per accidens.

UNIO
CHRISTI
PERSONA-
LIS.

XVI. Verùm Personalis, hypostatica sive substantialis rectè dicitur, quippe substantia quæ per se subsisteret, trahitur ad esse alterius substantiæ; atque hæc communicat ei suam subsistentiam, hoc est, Verbum suâ primâ & intimâ perfectione personali sustentat humanam naturam, terminando & substantialiter ipsam complendo, ut ea neque per se neque per quicquam aliud nisi per ipsius Verbi personalitatem constituatur in suo esse ultimo hypostatico & incommunicabili. Ita fit, ut Verbum, quia sic sustentat adsumtam naturam, sive quia sic substantialiter & personaliter unitam habet humanitatem, verus homo sit; faciatque Deus & homo unum idemque numero *ὁρισμένον* & individuum incommunicabilem substantiam, quæ vocatur in naturâ intelligente Persona. Exemplum adæquatam dari aut inveniri aliud non potest, quàm hoc ipsum Messias & Servatoris nostri.

XVII. Hic autem Messias & hæc persona est Jesus, Mariæ filius. Hic enim, ut demonstratum fuit, Deus

Deus est & Homo : & huic conveniunt omnia illa propria & singularia, quæ de Messia in Veteri Testamento prædicta fuerunt.

XIIX. Atque hoc contra Judæos demonstrandum est, ut quum primò Messiam Deum esse, tempusque adventus Messiaë dudum præterijisse, seque nunc frustra exspectare cognoverint, deinde omnia Veteris Testamenti de Messia vaticinia huic nostro convenire intelligant.

XIX. Sunt autem quæ de Messia promittuntur & prædicuntur, quòd sit semen mulieris, Gen. III, 5. semen Abrahamæ, in quo scilicet benedicantur omnes gentes terræ, Gen. XII, 13. XIIX, 18. XXII, 18. Ishaci, Gen. XXVI, 4. Jacobi, Gen. XXIIX, 14. & quidem è tribu Juda, Gen. XLIX, 10. è familiâ Davidis, II Sam. VII, 12. nasciturus è virgine, Jes. VII, 14. circa finem politiæ Mosaicæ nondum planè ablato sceptro de Juda, Gen. XLIX, 10. tempore etiam à Daniele per LXX hebdomadas exactè præfinito, Dan. IX, 24. stante adhuc templo secundo, Hagg. II, 7. in Bethlehem, Mich. V, 1. quòd ingentia miracula, & talia, qualia Jesus fecit, patraturus, Jes. XXXV, 5. passurus, Jes. LIII, confingendus, Zachar. XII, 10. resurrecturus, Psal. XLVII, 6, & LXIIX, 19.

XX. Verùm nos, omiſſis Judæis, prosequamur id, quod antè diximus, nempe factam esse duarum naturarum divinitatis & humanitatis unionem personalem. Hoc est illud mysterium, in quod Angeli desiderant prospicere : hoc est, quod indicat Joannes, cum ait : *ὁ λόγος* *ἐγένετο.* I Pet. I, 12.
Ioan. I, 14.

XXI. Quòd verò duæ naturæ unitæ sint in unam hypostasin, testatur unitas illa personæ, quæ per totam

F

Scriptu-

Scripturam concretis loquendi modis significatur : sed
 1. Cor 8, 6. mox de illis agemus. Paulus expressè: *Unus Dominus Je-
 sus Christus, per quem omnia, & nos per eum.* Joannes in
 e. 20. v. 31. Evangelio: *Hæc scripta sunt ut credatis, quòd Jesus sit Chri-
 stus, Filius Dei, id est, ne dividatis Christum in duas perso-
 nas, in Filium Dei, & filium hominis; sed credatis Jesum, fi-
 lium Mariæ, eundem esse Christum, Filium Dei.* Cyrillus
 118. in Ioan. in hunc locum: *Nos quando naturam Verbi consideramus,
 cap. 61. aliud ab eâ naturâ templum, quod à Virgine adsumsit, esse in-
 venimus. Quando verò vim conjunctionis respicimus, & (quan-
 tum in nobis situm est) Supernaturale hoc mysterium investiga-
 mus, tunc Verbum cum templo suo unum esse intelligimus, quia
 secundum scripturas unus est Jesus Christus: unus inquam filius,
 qui ex templo carnis suæ (quod integræ naturæ humanæ reci-
 pit definitionem) & ex vivo Dei Verbo esse intelligitur.* I-
 dem Joannes in epistolâ: *Quis est mendax, nisi qui negat
 quòd Jesus est Christus? Et: Quisquis confessus fuerit, quoniam
 4. 15. Jesus est filius Dei, Deus in eo manet. Item: Quis est, qui vin-
 5. 5. cit mundum, nisi qui credit, quoniam Jesus est filius Dei? Ipse
 Christus cæco, cui visum restituerat, adfirmat eundem
 illum esse Filium Dei, quem videat, & quî cum loquatur,
 Joan. 1x, 37.*

XXII. Ex his fundamentis exstruxit Cyrillus ana-
 thematismum suum secundum postea in Ephesinâ syno-
 do confirmatum. *Si quis, inquit, non confitetur carni secun-
 dum subsistentiam unitum Dei Patris Verbum, unumque esse
 Christum cum propriâ carne, eundem scilicet Deum simul &
 hominem, anathema sit.* Hoc idem, nempe unionem fa-
 ctam esse secundum subsistentiam, inculcat synodus œcu-
 menica quinta can. IV, V, XIX. Athanasius quoque in
 symbolo: *Licet Deus sit & homo, non duo tamen, sed unus est
 Chri-*

Christus, unus omnino non confusione substantiæ, sed unitate personæ.

XXIII. Hanc personalem unionem consequuta est Communicatio idiomatum, ut vocant, quæ à Philippo definitur *prædicatio, in quâ proprietates uni naturæ conveniens tribuitur personæ in concreto.*

COMMUNICATIO
IDIOMATUM.

XXIV. Græci Patres ipsam etiam unionem aliquando *κοινωνίαν* adpellant. Idioma verò in hunc modum definit Athanasius: *Idioma est, quod in unâ aliquâ naturâ propriè cognoscitur, & in aliâ nullâ reperitur. Veluti quum dico, in Deo est, quod est ante tempora, quod est increatus & immensus, quæ in aliâ nullâ usquam sunt substantiâ. Inseparabiles enim sunt à suis naturis proprietates earum.*

de definit.
tom. 2.

XXV. Quoniam autem modum essendi sequitur modus prædicandi, inde factum est, ut utriusque vel alterutrius naturæ proprietates rectè de personâ enuncientur, nimirum quia ipsæ naturæ in hypostasi personæ communicant. Nam ad eandem rem referre oportet idiomata uniuscujusque naturæ, in quâ re communicant ipsæ duæ naturæ. Quoniam igitur in personâ communicant, de ipsâ personâ, non de naturâ prædicationem facimus.

XXVI. Personam notamus vocabulo aliquo concreto, ut Deus, Homo, Filius Dei, Filius hominis &c. Naturam abstracto, ut Deitas, Humanitas. Suâ itaque vi & modo significandi abstractum non nisi pro naturâ, concretum non nisi pro personâ supponit: neque licebit à concreto ad abstractum argumentari, sive ideò naturæ aliquam adfectionem tribuere, quia ea de personâ in concreto dicta reperitur. Sic licet veræ sint hæ enunciationes: *Homo Christus erat, antequam Abraham fieret;*

F 2

Deus

Deus passus est: non oportebit tamen ex ijs hæc inferre: Humanitas Christi erat, antequam Abraham fieret; Deitas passa est. Atque inde Lutherus divinitus factum esse dicit, ut alia sint vocabula abstracta, alia concreta.

in cap. 53.
Ief.

1. 3. de fide
orthod. c. 4.

XXVII. Damascenus hanc dicendi rationem *τεσπρον τῆς ἀνθρώπου* adpellat. Verum quia ipse totam rem bene & perspicue exponit, non pigebit ejus verba adscribere. *Divinitatem dicentes, inquit, non de illa nominamus ea, quæ humanitatis sunt propria, non enim dicimus deitatem passibilem aut creatam. Neque de carne, id est, humanitate prædicamus ea, quæ deitatis sunt propria: nam neque dicimus carnem, id est, humanitatem increatam. At verò de hypostasi sive ex utràque sive ex alterutrâ naturarum eam nominemus, utriusque naturæ propria illi adycimus. Sic quando ex unâ naturâ Filius Dei & Deus nominatur, suscipit consustentatæ naturæ, id est, carnis propria, Deus passibilis nominatur & Dominus gloriæ crucifixus, non secundum quod Deus, sed secundum quod homo idem est. Et quando dicitur Homo & filius hominis, suscipit divinæ essentiæ propria & glorificationes, puerulus ante secula, & homo sine principio, non secundum quod puer & homo, sed secundum quod Deus. Καὶ ὅτι ἐστὶν ὁ τεσπρον, inquit, τῆς ἀνθρώπου, ἐκατέρως φύσεως ἀνθρώπου τῆ ἑτέρας τὰ ἴδια διὰ τὴν ὑπόστασιν ταυτὸτητα, καὶ τὴν εἰς ἄλληλα αὐτῶν περιχώρησιν. Secundum hoc possumus dicere de Christo, Deus in terrâ visus & cum hominibus conversatus est; Et, Homo iste increatus, impassibilis & incircumscribitus est.*

XXIX. Similis est apud Theodoretum regula
Dial. 2. & admonitio: *Ita de Christo verba facere convenit, ut cum de naturis loquimur, suam cuique tribuamus, & sciamus quædam esse divinitatis, quædam humanitatis propria. Cum autem de persona verba facimus, communicanda sunt natura-*

rum propria, & cùm hæc tum illa Salvatori Christo tribuenda.

XXIX. Quàm rectè isthæc doceant, intelligere licet, modò ipsas Scripturæ loquutiones consideremus, humana de Deo, & de homine divina numquam nisi in concreto enunciantes. Sic dicitur: Dominus gloriæ crucifixus est, I Cor. II, 8. Deus suo sanguine adquisivit ecclesiam, Act. xx, 28. Deus pro nobis animam suam posuit, I Joan. III, 16. Eodem modo Joan. IIX, 58. *Antequam Abraham fieret, ego sum.* Et cap. XVII, vers. 5. *Glorifica me Pater gloriâ, quam habui, priusquam mundus fieret:* hoc est, hic homo, sive hæc persona, quæ homo est, fuit ante Abrahamum, mundum condidit, & suam gloriam priusquam mundus fieret, habuit: verùm hoc non secundum humanam naturam, quæ facta est ex muliere, in plenitudine temporis; sed secundum divinam, ita ut enunciatio rectè fiat in Concreto, quod totam personam, non in Abstracto, quod alterutram naturam exprimat.

XXX. Sic quoque fiunt hæc enunciationes: *Filius hominis est filius Dei vivi*, Matth. XVI, 16. Et, *Filius Dei est filius hominis*, Luc. I, 32. Item: *Deus est homo*, Et, *Homo est Deus*. Quas vocare solent Inusitatas, quoniam earum similes in totâ rerum universitate non reperiantur; nec enim Essentiales sunt, nec Accidentales, sed singulariter Personales.

XXXI. Quòd autem veræ & reales sint, hinc liquet, quoniam non solùm subjecto tribuimus prædicati vocem, sive non tantùm enunciando referimus prædicati vocem ad vocem subjecti, (quod in quâcumque enunciatione etiam falsâ fieri solet) sed ipsam rem per prædicatum significatam tribuimus rei, pro quâ ponitur vox

subjecti: sive quoniam hisce propositionibus in mente formati respondet aliquid extra mentem realiter existens, cuius ergo veræ sint, secluso etiam omni opere intellectus. Quæ enim tantum referunt enunciando prædicatum ad subjectum, atque ita verbales sunt, ut nihil reale ipsis respondeat (sicut hæc: *Homo est leo*) omnino falsæ sunt.

XXXII. Quodcumque verò duæ formæ in eodem supposito realiter uniuntur, rectè & verè de se invicem vocibus concretis prædicantur, ut, *Hoc album est calidum*, &, *Hoc calidum est album*. Quoniam igitur in hoc mysterio duæ naturæ hypostaticè in unâ personâ uniuntur, nomina significantia illas naturas in ordine ad personam verè de personâ prædicabuntur, ut, *Messias est Deus*, *Messias est homo*: item unum de altero, ut, *Homo est Deus*: item unius naturæ proprietates de personâ per alterius naturæ nomen concretum notatâ, ut, *Deus est passus*, *Homo est æternus*. Neque oportebit ob hæc proprietatum prædicationes hypostasin discernere, aut duo supposita introducere, sed uni eidemque utrasque tribuere, docente Cyrillo & Ephesino Concilio. *Si quis voces, quæ in Evangelicis scriptis de Christo vel à sanctis vel ab ipso dicuntur, duabus personis sive subsistentibus distribuerit, & alias quidem homini, seorsim sequestrato Verbo; alias autem tamquam Deo convenientes soli Patris Verbo aptaverit, anathema sit.* Idem evincitur expositorio hoc syllogismo, cui nulla potest subesse ambiguitas aut falsitas: *Christus est Deus infinitæ essentiae & potentiae. Hic homo est Christus. E. hic homo est Deus infinitæ essentiae & potentiae.*

XXXIII. Nihilominus sicut personæ unitatem, sic naturarum distinctionem exactè decet observare, neque, sicut

sicut monuimus, à concreto ad abstractum prolabi, naturas & earum proprietates confundere. Videmus hoc ab ipso S. Spiritu in Scripturis accuratè factitatum, ut secundum quam naturam prædicatum supposito conveniat, indicetur. Rom. I, 3, & IX, 5. *Ex quibus natus est Christus secundum carnem.* II Cor. XIII, 4. *Crucifixus est ex infirmitate, sed vivit ex virtute Dei.* I Petr. III, 18. *Mortificatus quidem carne.* I Petr. IV, 1. *Christo igitur passo pro nobis in carne* &c. quod idem est, ac si adderetur particula aliqua reduplicans, quæ formalem & præcisam rationem inhærentiæ sive adtributionis prædicati ad subiectum innueret, ut si dicerem: *Christus quatenus homo, sive quò ad naturam humanam sibi unitam, passus est.*

XXXIV. Et quòd ita, quando naturas abstractis vocibus significamus, cuique suas proprietates adsignare conveniat, multis & perspicuis verbis nos docent sancti Patres. Iustinus in expositione fidei: *Quoties audieris de uno filio voces contrarias, collatas invicem divide juxta utramque naturam, magnificas divinasque divinx adtribuens, quidquid autem exiguum & humanum, humanæ imputans. Sic enim & vocum earum discrepantiam effugies, reddendo sua cuique naturæ; & filium unicum antiquiorem omnibus seculis, eundem recens natum juxta Scripturas confiteberis.* Ita Nazianzenus orat. IV. quæ I. est de Filio: *Summatim, quæ sublimiora sunt, transfer ad deitatem; quæ humiliora, ad carnem.* Eadem docent Athanasius orat. IV cont. Arianos circa medium. Cyrillus I. V Dial. de Trin. sub initium Ambrosius l. III de fide c. IV. Augustinus I de Trinit. c. VII, XI, XIII.

XXXV. Hæc ita monstranda & explicanda fuere adversus contrarias hæreses Nestorij & Eutyichis, ut τὰν ὑγιαίνοντων λόγων ὑποτίπωση cum Scripturâ & venerandâ antiqui-

antiquitate retineamus, neque dum unius Scyllam vitare cupimus, in alterius Charybdin incidamus.

NESTORII
HÆRESIS.

XXXVI. Nestorius Constantinopolitanus erat Episcopus, qui ab Anastasio presbytero Mariam ^{θεοτόκου} publicè inficiante dissentire noluit, verùm istam sententiam pertinaciter defendit. Lege Socratem *l. VII, 32*. Theodoretum *hær. fab. l. IV, cap. penult.* Euagrium *l. 1, c. 2.* Nicephorum *l. XIV, c. 31.* Tripart. *l. XII, c. 4.* Inter sectatores ejus præcipuus fuit Theodorus Mopsuestenus; neque non Theodoretus aliquando cum ipso fecit, & contra Cyrillum scripsit: verùm is errorem agnovit, & cum veritate in gratiam reversus rectè de unâ personâ sensit & scripsit, Nestoriumque inter hæreticos retulit. Hanc hæresin circa tempora Caroli Magni renovasse videntur Felix Orgelitanus & Elipandus Toletanus, Filium Mariæ adoptivum dicentes & à naturali DEI Filio distinguentes; eos peculiari libello refutavit Paulinus Aquilegiensis, qui exstat.

XXXVII. Quæ autem propriè Nestorij doctrina fuerit, ex XII anathematismis, à Cyrillo in synodo provinciali Alexandrinâ latis, & à generali Ephesinâ confirmatis, qui directè Nestoriano dogmati opponuntur, cognoscere licet. Cyrillus libro de rectâ fide ad Theodosium hisce verbis proponit: *Separant in duos unum Christum, & crassâ separatione seorsim utrumque separant, & etiam stantem demonstrant. Nam unum quidem esse contendunt ex virgine natum, perfectè hominem: alterum verò verbum ex Deo Patre. Neque aberraverunt in hoc à vero sensu, quoniam non est eadem natura carnis & deitatis; sed unum quidem ut hominem seorsim ponunt, alterum verò Deum naturâ & verè filium nominant. Addebant autem, Filium Dei postea sibi univisse*

circa init.

univisse accidentaliter filium hominis, sive hominem (sic enim consultò loquebantur, ut duas subsistentias introducerent,) inhabitando in homine; faciendo ut conjunctissima utriusque esset voluntas; operando per hominem; eique suum nomen & dignitatem communicando: quæ tamen ipsa si non tanta, certè ejusdem generis de alijs sanctis hominibus dici possunt.

XXXIIX. Nestorius itaque ob diversitatem naturarum personam discerpfit, & ex unâ duas fecit: Mariamque dixit peperisse hominem, qui non tantum naturam sed personam humanam haberet; & huic soli tribuit nativitatem, passionem, mortem, resurrectionem & ascensionem, ita ut nullo modo concretas loquutiones admitteret: Deus natus, passus, mortuus est. *Non peperit; inquit, ô optime, Maria Deum, sed peperit hominem, divinitatis instrumentum.* Item: *Eum qui mensuris spatijs, hoc est, bimestri & trimestri & ita deinceps adoleverit, Deum certè non adpellaro.* Videtur ista mutuatus à Cerintho: nam & is Jesum à Christo dividebat, & hunc in illum longo post tempore descendisse docebat, ut suo loco ostendimus. Quæ igitur Divus Joannes in Cerinthum & alios Jesum dividentes, eumque Christum & Filium Dei negantes scribit, eadem in hujus sectæ adfœclas torquentor.

disp 2. th.
16.

XXXIX. Damnatur in synodo Ephesinâ plus quam ducentorum episcoporum, œcumenicâ tertiâ, (cujus jam antè aliquoties mentio facta) quæ auctoritate & edicto Theodosij junioris congregabatur A. C. ccccxxxI, Coss. Basso & Antiocho. Iple Oasin Aegypti insulam relegatus linguâ vermibus exesâ obijt; quod se à scriptore quodam accepisse scribit Euagrius l. I. c. VII.

XL. Eutyches Archimandrita Constantinopolita-

G

EUTYCHIS

aus HÆRESIS.

nus in errorem planè contrarium incidit. Non enim putabat refelli posse Nestorium, nisi statueretur una tantum in Christo esse natura post incarnationem. Docebat igitur unam factam esse naturam ex divinitate & carne, sive per conversionem divinitatis in carnem, sive contrà per conversionem humanitatis in deitatem, sive denique per confusionem vel mistionem utriusque; atque hanc naturam, quæ reipsâ divina, secundum adparentiam autem & similitudinem humana fuerit, natam, passam & mortuam esse.

I. i. c. 9.

Confiteor, inquit apud Euagrium, *Dominum nostrum antequam divinitas cum humanitate jungeretur, ex duobus fuisse naturis: at post harum rerum conjunctionem unam solum naturam in eo existisse adfirmo. Idem etiam corpus Domini non ex eadem substantiâ cum nostro corpore constare adseruit.* Ipsa illa habentur in epistolâ, quam Flavianus Constantinopolitanus ad Leonem Romanum è Constantinopolitanâ, quam contra Eutychen agebat, synodo scripsit. Et in hac quidem damnatus fuit Eutyches: deinde verò ope Dioscori Alexandrini in Ephesinâ illâ, quæ quia per vim & scelus agebatur, ληρηνὴ dicta est, restituebatur, & contrà orthodoxi damnabantur.

XLI. Tandem Eutyches cum suo Dioscoro damnatur in synodo Chalcedonensi, œcumenicâ quartâ, quam indixerunt Marcianus & Valentinianus, (quorum etiam super hac re rescriptum habetur) Impp. A. C. CCCCLI. Ubi Episcopi DCXXX laudatissimam & celeberrimam suæ fidei de hoc mysterio confessionem edidère, quæ exstat in hunc

I. Quoniam.
c. de episc.Euag. l. 2
c. 4.

modum: *Confitemur* (ἕνα καὶ αὐτὸν Ἰησοῦν Χριστὸν υἱὸν, Κύριον, μονογενῆ, ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως, ἀχωρίστως χωριζόμενον, ὁμοούσιον τῆς πατρὸς φύσεως διαφερόμενον ἀνηρημένον δια τῶν ἑνώσεων, σωζόμενον ἢ μᾶλλον τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως καὶ εἰς ἓν ὡσεύσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν συντραχόμενον) *unum & eundem Jesum Christum, Filium, Do-*
minum,

minum, unigenitum, in duabus naturis inconfusè, inconvertibiliter, indivise, insegregabiliter agnitum, nullà naturarum differentia sublatà propter unionem, sed magis servatà proprietate utriusque nature in unam personam concurrentis. Explicat Damascenus vocabula ista peculiariter notanda. ἀσυγχύτως, Inconfusè quidem, quia quæque natura suam propriam differentiam retinet, Divinitas increatum, impassibile esse; humanitas creatum, passibile esse, & quæ sunt huiusmodi. ἀτρέπτως, Inconvertibiliter verò, quia quæque natura inalterabilis permansit, non conversa in alteram, neque una composita natura inde conflata, sed duæ veræ sunt, perpetuoque manebunt. ἀδιασπείτως καὶ ἀχωρίστως, Inseparabiliter denique, quia hypostaticè sibi sunt unitæ.

or. cont.

Aceph.

XLII. Quàm rectè & benè isthæc definita fuerint, ex ipsius Scripturæ phrasibus & rerum naturâ suprâ ostendimus. Nihilominus fanam doctrinam postea impugnarunt Acephali, ita dicti, quod suæ factionis caput aut ductorem certum non haberent; Timotheus Ælurus, episcopus Alexandrinus, nixus suffragio Basilisci Imperatoris; Theopaschitæ, à Petro Gnaphæo episcopo Antiocheno exorti; addebat illè hymno trishagio, qui crucifixus es pro nobis, atque huic adstipulatus postea est qui ei interjectis nonnullis successit Severus, haut incelebris inter Monophysitas (sic enim eos omnes communi vocabulo dictos fuisse arbitror) ut etiam novum nomen huic sectæ dederit, quæ unà cum suis auctoribus & sectatoribus condemnatur in quintâ generali synodo habitâ Cōstantinopoli A. C. 451, ab Imp. Justiniano. Omitto nunc Armenios, Aphthartodocitas, Agnoëtas, Monotheleros, omnes Eutylichianæ radicis malas propagines, quæ in varias partes dispersæ multum terrarum diu occuparunt. Contra tales synodus sexta, Confitemur, inquit, omnia duplicia

th. 33

A. C. 4.

DE UBIQUITATE.

52

unius ejusdemque Domini nostri Jesu Christi, id est, duas naturas, ex quibus atque in quibus etiam post unionem subsistit. Et unamquamque ejus naturam proprietatem naturalem habere confitemur, & habere divinam omnia quæ divina sunt, & humanam quæ humana sunt, absque ullo peccato.

DE UBI-
QUITATE.

XLIII. Manifestum est ex hisce, ab Eutychnismo alienos non esse, quicumque divina adtributa quæ reapse idem sunt cum essentia divinâ humanitati adtribuant, ita ut eam in abstracto ab illis denominent, & quatenus talem intrinsecè cum illis idem faciant: nominatim qui immensitatem sive omnipræsentiam carni adscribunt.

XLIV. Nam quorum eadem est omnipræsentia divina, eorum eadem quoque est essentia; quia harum maxima & simplicissima est identitas, ut nisi cogitatione separari nullo modo possint. Sed humanitatis juxta ipsos & divinitatis eadem est omnipræsentia. Ergo humanitatis & divinitatis eadem quoque erit essentia.

Joan II, 14.

XLV. Deinde tollit hæc ubiquitas articulos fidei. Nam si humanitas Christi vi personalis unionis (ut volunt) ubique est, à primo instanti conceptionis ubique fuit; si ubique fuit, nativitas ejus, actiones, passio, resurrectio & adscensio metaphorica, ficta & simulata erunt, ut docuerunt Manichæi. Et quomodo verum esset, quod dicit Christus ipse: *Lazarus mortuus est, & gaudeo propter vos, ut credatis, quia non eram ibi.* Si enim ubique erat, ibi certè erat.

XLVI. Ne verò quis cavilletur, post resurrectionem primùm vi glorificationis usurpata esse ab humanitate adtributa divina; etiam post resurrectionem plano & proprio sensu simpliciter ab aliquibus locis abfuisse dicitur, Marc. XVI, 6 & 7. Joan. XX, 17 & 19.

XLVII. Quæ

XLVII. Quinimò si propter glorificationem corpus Christi ubique est, quæro ubi glorificationi talis effectus à Scripturâ tribuatur? Certè *reformabit corpus humilitatis nostræ eis τὸ γένος δει αὐτὸ σίμουσθον τῷ σώματι ἡς δόξης αὐτῆς.* Ph. 3, 21.

Si igitur per glorificationem corpus Christi ubique est, nostrum quoque, quando glorificabitur, ubique erit. Nam ipse etiam ait: *Si abiero & præparavero vobis locum, iterum venio, & adsumam vos ad meipsum: ut ubi sum ego & vos sitis.* Joan. 14, 3.

XLIIII. Verùm satis perspicuis & significantibus verbis, à quorum vero sensu, discedere non possumus, Adscensio describitur. Luc. XXIV, 21. *Cum benediceret illis, recessit ab illis & ferebatur in cælum.* Act. 1, 9. *Videntibus illis elevatus est.* Tum Angeli ibidem, vers. 11. *Hic Jesus, qui adsumtus est à vobis in cælum, sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in cælum.* Hæc, ut recedere, ire, venire, dubium non est, quin propriè significant absentiam ab aliquo loco, vel quod cum eo conjunctum est, videlicet localem motum, cui simpliciter repugnat immensitas sive ubiquitas. Athanasius ex hisce dictis *adversus eos, qui duarum naturarum discrimen post passionem & adscensionem tollunt*, ex proprietate naturarum ad ipsas naturas argumentatur. *Cur sacræ literæ, inquit, etiam post stupendam adscensionem eâ, quibus Caro à Verbo distinguitur, prædicant, nempe: Rursum redire: Visum iri modo quo antea? Omnia ad significandam carnem.* Atque ex ijs dictis se & distinctas naturas καὶ τὰ ἰδιώματα τῶν φύσεων διαφέρντα demonstrare dicit.

XLIX. Demum si corpus Christi ubique esset, non posset verè in sacrâ cœnâ distribui, accipi & mandu-

cari, nec relinqueretur alia, quam Sacramentalis præsentia & κοινωνία, ut volunt Calviniani.

L. Accedant etiam testimonia antiquissimorum & probatissimorum Patrum, quibus si medium unguem ostendant ἡ ἀντιθέσις, nihil est, quod nos eos ratione & argumentis oppugnemus. ATHANASIUS de incarnatione Christi contra Apollinarium. *In Christi morte corpus non ultra sepulchrum delatum fuit, animâ ad inferos penetrante, locis ingenti intervallo discriminatis, sepulchro quidem id, quod corporeum erat, quia ibi corpus aderat, recipiente; inferno verò id, quod incorporeum fuit.* Elencho adversus eos, quod Christus veram carnem habuerit. Præterea hanc sententiam ipsa Domini in cælum adscensio nobis suggerit, ut sciamus, Deum quidem Verbum in cælis egisse perpetuò, nullo inde tempore divulsam: Carnem verò illi conjunctam tum primum modo planè stupendo evectam translataque eò ubi prius non erat. CYRILLUS in Joannem I. VI. cap. XIV. *Etsi corporis sui præsentiam hinc subduxerit, majestate tamen divinitatis semper adest, sicut ipse à discipulis abiturus pollicetur: Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem seculi.* Libro IIX. cap. VII. *Cum de se dixit: Me autem non semper habebitis, loquebatur Dominus de præsentia corporis sui &c.* Lib. IX. cap. XXI. *Crede oportet fideles, quamvis à nobis corpore absit, virtute tamen sua omnia & nos gubernari.* Lib. X. c. XXXI IX. *Nullus ambigit, cum ad cælos adscenderit, quamvis virtute Spiritus semper adsuerit, præsentia tamen carnis ipsum abfuisse.* Lib. XI. cap. XXI. *Cum Deus & homo Christus verè sit, oportuit eos intellexisse ineffabili Deitatis potestate unâ cum eis semper futurum, etiam si carne abesset.* THEODORETUS Dialogo II, quem Inconfusum nominavit: *Corpus Dominicum est & habet, quam prius habuit circumscriptionem.* DA-

MASCE.

Matth ult.
v. ult.
Joan. I. 8.

MASCENUS l. III. de fid. ortho. cap. VII. Minuitur & contrahitur *quædam* verò incircumscriptus est, non coëx-tensâ carne ejus cum incircumscriptâ ejus divinitate. HIERONYMUS epist. ad Marcellam, quæ incipit: Magnis nos provocas. *Illorum execramur blasphemiam, qui novo sensu adserere conantur, à tempore susceptæ carnis, omnia quæ erant divinitatis in hominem commigrâsse, & rursus, quæ erant humanitatis in Deum esse transfusa. Ut quod nulla unquam hæresis dicere ausa est, videatur hac confusione utraque exinanita substantia, Deitatis videlicet & humanitatis, & à proprio statu in aliud esse commutata.* AUGUSTINUS tractatu in Joan. L. Secundum præsentiam Majestatis semper habemus Christum; secundum præsentiam carnis rectè dictum est discipulis: Me autem non semper habebitis. Tractatu LXXIIIX. *A quibus homo abscedebat, Deus non recedebat: & idem ipse Christus homo & Deus: Ergo & ibat per id, quod homo erat, manebat per id, quod Deus erat: ibat per id, quod uno loco erat, manebat per id, quod ubique erat.* Idem Epistolâ ad Dardanum, quæ est LVII, ex professo hanc quæstionem tractat, ubi inter alia præclara hæc quoque leguntur: *Secundum hominem in terrâ erat, non in cælo, ubi nunc est, quando dicebat: Nemo adscendit &c. Quamvis secundum id, quod filius Dei erat, esset in cælo; secundum id verò, quod filius hominis erat, adhuc esset in terrâ.* Item. *Quemadmodum ire visus est in cælum, id est, in eâdem carnis formâ atque substantiâ, cui profectò immortalitatem dedit, naturam non abstulit. Secundum hanc formam non est putandus ubique diffusus: cavendum est enim, ne ita divinitatem adstruamus hominis, ut veritatem corporis auferamus. Non est autem consequens, ut quod in Deo est, ita sit ubique, ut Deus: nam & de nobis veracissima scriptura dicit, quod in illo vivimus, movemur & sumus, nec tamen, sicut ille, ubique sumus. Sed aliter*

Repetitur
ser. 58. de
Verb. Dom.

Joan. 3, 13.

aliter homo ille in Deo, quando aliter & Deus ille in homine proprio quodam & singulari modo; una enim persona Deus & Homo est, & utrumque est unus Christus Jesus, ubique per id, quod Deus est, in cælo autem per id, quod homo. RUFFINUS expositione in Symbolum, quæ aliàs Cypriano tribuitur. Adscendit ad cælum, non ubi Verbum Deus antea non fuerat, quippe qui erat semper in cælis, sed ubi Verbum caro factum antea non sederat. LEO Serm. II. de Adscensione. Ineffabili modo (per adscensionem scilicet) cepit esse divinitate præsentior, qui factus est humanitate longinquior. FULGENTIUS l. II. ad Trasimundum ferè circa finem. Unus idemque homo localis ex homine, qui est Deus immensus ex Patre, unus idemque secundum humanam substantiam absens cælo, cum esset in terrâ, & derelinquens terram, cum adscendisset in cælum &c. Paulò post: Christus ait: Nemo adscendit in cælum nisi qui de cælo descendit filius hominis qui est in cælo. Non quia humana Christi substantia fuisset ubique diffusa, sed quoniam unus idemque Dei filius atque hominis filius, verus Deus ex Patre, sicut homo verus ex homine, licet secundum veram humanitatem suam localiter tunc esset in terrâ, secundum divinitatem tamen (quæ loco nullatenus continetur) cælum totus impleret & terram. Istam Christi veram humanitatem, quæ localis est, ut veram divinitatem (quæ immensa semper est) Apostolicâ quoque doctrinâ cernimus intimari. VIGILIUS l. I. contra Eutychem circa medium: Hoc erat ire ad Patrem, & recedere à nobis, auferre de mundo naturam, quam susceperat ex nobis. Ibidem. Vide miraculum, vide utriusque proprietatis mysterium, Dei Filius secundum humanitatem suam recessit à nobis, secundum divinitatem suam ait nobis: Ecce ego vobiscum sum &c. Si nobiscum est, quomodo ait: Venient dies, quando desideretis diem unum filii hominis, & non videbitis? Sed & nobiscum est, & non est nobiscum,

Loc. 17, 22.

biscum, quia, quos reliquit, & à quibus discessit humanitate sua, non reliquit nec deseruit divinitate sua; per formam enim serui, quam abstulit à nobis in cœlum, absens est nobis, per formam Dei, quæ non recedit à nobis, in terris præsens est nobis: tamen & præsens & absens ipse unus, idemque est nobis. Item lib. IV. non procul ab initio: Si verbi & carnis una natura est, quomodo, cum verbum ubique sit, non ubique inveniatur & caro? Nam quando in terrâ fuit, non erat utique in cœlo, & nunc quia in cœlo est, non est utique in terrâ. Ita enim ille ab inconfusione proprietatum ad inconfusionem naturarum argumentatur.

LI. Remoto Eutychnismo sive reliquijs Eutychnismi, restat videre, quid reverâ humanæ naturæ per illam unionem collatum fuerit. Quoniam enim adsumta est humana in consortium divinæ, & cum eâ hypostaticè unita, ineffabilibus quoque & supernaturalibus donis ab eâdem in unione personæ dotata & exornata est.

COMMUNICATIO MAIESTATIS.

LII. Huc pertinet illud: *Mihi data est πᾶσι ἐξουσία in cœlo & in terrâ.* Nam si data est, rectius & simplicius secundum humanitatem data esse intelligitur.

Matth. 28, 18.

LIII. Ad hanc in omnes omnino creaturas potestatem, auctoritatem, jus & facultatem edendi admirabiles & supernaturales effectus, pertinet I. Vis vivificandi Joan. VI, 21, & 26. Cyrillus & Patres concilij Ephesini: *Si quis non confitetur carnem Domini vivificatricem esse, quia facta est propria Verbi cuncta vivificare valentis, anathema sit.* II. Potestas remittendi peccata, Matth. IX, 6. Marc. II, 10. Luc. V, 24. III. Potestas iudicij, Matth. XVI, 27. Joan. V, 27. *Potestatem dedit ei iudicium facere, quia filius hominis est.* Cyrillus in hunc locum: *Dedit mihi vivificandi virtutem Pater, dedit iudicandi potestatem; subiecit,*

Matth. 18.

H

quia

quia filius hominis est, ut intellegatur omnia sibi data fuisse, ut homini.

LIV. Fuit quoque Christus Omniscius secundum humanam suam animam. In ipso enim absconditi omnes thesauri, sapientiæ & scientiæ. Col. II, 3. Vidimus gloriam ejus, inquit Joannes, gloriam quasi unigeniti à Patre, plenum gratiæ & veritatis. Act. x, 37: Unxit eum Dominus Spiritu sancto, qui nimirum Spiritus est sapientiæ & intellectus juxta illud Jes. IIX, 2: Requiescet super eum Spiritus sapientiæ & intellectus, nempe modo longè excellentiori quàm super ullum sanctorum. Psal. XLV, 8.

LV. Porrò non anima solum, sed & corpus Christi post resurrectionem summâ & absolutissimâ beatitudine & gloriâ affectum fuit. Qualis autem & quanta hæc sit, nobis in specie revelatum non est: certè resurgens ex mortuis jam non moritur, neque ultrà ei mors dominatur, Rom. VI, 9. Penetravit quoque clausum sepulchrum, & obsecratis fores & cælos, Hebr. IV, 14. qui solidi sunt tanquam ære fusi, Joh. XXXVII, 18. Et in sacrâ cœnâ juxta infalibile verbum præfens est, ubicunque locorum ea celebratur.

LVI. Denique superexaltavit Christum Deus, & donavit ei nomen super omne nomen, ut in nomine Jesu omne genu flectatur cælestium, terrestrium & inferorum. Phil. II, 9 & 10.

LVII. De hac Christi adoratione & cultu Cyrillus
 can 8. & concilium Ephesinum in hunc modum: Si quis audeat dicere adsumtum hominem coadorandum Deo verbo, ac non potius unâ adoratione veneratur Immanuellem unamque glorificationem ei dependit, secundum quod Verbum caro factum est, anathema sit. Synodus œcumenica quinta: Si quis adorari in
 can 9. duabus naturis dicit Christum, ut duæ adorationes introducatur,
 tur,

tur. *semotim Dei verbo & semotim homini, & non unâ adorati-
one Deum Verbum incarnatum, cum ejus carne adorat juxta quod
sanctæ Dei Ecclesiæ ab initio traditum est, talis anathema sit.*
Athanasius de incarnatione contra Apollinarium: *Quia
increati corpus factum est, ideo ejus corpus dicitur, cujus factum
est, ac proinde illi sacra offertis, adhibetisque vestram adoratio-
nem, eâque de causâ rite legitimâque ratione adoratur, & di-
vinâ adoratione colitur. Deus enim Verbum est, cujus proprium
est corpus. Alio loco ait, non esse in Christo unam naturam,* de incarn
tom. 2. pag.
36. *que adoratur, aliam que non adoratur, sed naturam Dei verbi
incarnatam & adorandam cum carne suâ adoratione una: quæ
verba repetit & adlegat Cyrillus priore libro de fide ad Regi-
nas. Chrysostomus hom. v. super ep. ad Hebræos: Reverè
magnum & admirabile & stupore plenum est, carnem nostram
sursum sedere, & adorari ab Angelis & Archangelis, & Cheru-
bim & Seraphim. Damascenus de fide orthodoxâ l. III, c. IIX;
& l. IV, c. III, quo loco hæc verba habentur: Caro ejus secun-
dum ipsius naturam, (si subtilibus cogitationibus dispecas quod
videtur, ab eo quod intelligitur, & cogitatione humanitatem
à divinitate præscindas) inadorabilis est ut creatura: unita au-
tem Deo Verbo, propter ipsum & in ipso adoratur. Ambrosius
de incarnat. sacramento: Sed verendum est, inquit, ne si ge-
minam sapientiam (humanam nempe & divinam) Christo
tribuimus, Christum dividamus. Numquid cum & divinitatem
ejus adoramus & carnem, Christum dividimus? Augustinus
ser. LIX. de Verbis Domini: Ego Dominicam carnem, imò
perfectam in Christo humanitatem propterea adoro, quod à di-
vinitate suscepta atque Deitati unita est, ut non alium atque
alium, sed unum eundemque Deum & hominem Dei filium
consteat.*

OFFICIUM
CHRISTI.

LIX. Hactenus de Personâ Christi; sequitur Officium ejus.

LIX. Propheta est, ut testatur Petrus Act. III, 22; ex Deut. XXXI, 15. Rex est juxta Psal. II, 6; & Zach. IX, 9. verum cujus regnum non sit de hoc mundo, Joan. XIII, 36. Pontifex est sive Summus Sacerdos juxta Psal. CX, 4. Sicut itaque Pontifices in V. T. sic & ille populum docet, benedicit, pro eo orat, & semetipsum sacrificium in arâ crucis offert. Vide ep. ad Heb. Sacerdotium Christi eximie describentem.

LX. Mediator est inter Deum & hominem; apud Deum videlicet intercedit, iratum placat, *ἀντίτυπος* persolvit, atque ita hominem Deo reconciliat.

LXI. Ad hanc reconciliationem requirebatur, ut satisfaceret infinitæ justitiæ divinæ; nec hoc fieri potuit *ἀντίτυπος* pro nobis per passionem & mortem (quæ certè in divinitatem non cadant) persolvendo, nisi illud ab aliquâ sui parte infinitum esset, & à parte offensâ ut sufficiens acceptaretur & offendentem imputaretur.

Joan. 2, 19.
30, 18.

LXII. Requirebatur quoque ut contereret caput serpentis, mortem & infernum vinceret, templum, quod destruebant Judæi, ipse resuscitaret, ita ut potestatem haberet ponendi animam suam & resumendi eam: denique ut nos à maledicto legis liberaret, à peccatis mundaret, vivificaret & justificaret. Ad hæc verò nimium quàm infirma humana natura.

LXIII. Concludimus itaque Christum opus mediationis obire, non secundum quod aut Deus tantum est, ut docere cepit Andreas Osiander Regiomonte Borufforum A. C. MD XLIX: nec secundum quod homo tantum, ut docent Pontificij, Magister sententiarum & Scholastici;
item

Item Franciscus Stancaricus Mantuanus antagonista Osiandri: sed secundum quod & Deus est & homo, adeoque Mediatorem, Redemptorem & Salvatorem nostrum esse secundum utramque naturam.

DISPUTATIO IV.

DE SACRA SCRIPTURA.

T H E S I S I.

UNam Dei simplicissimam essentiam, & in unâ illâ essentiâ tres verè & realiter distinctas personas, Patrem, Filium, & Spiritum sanctum demonstravimus, quæque eò pertinebant, ut ratio instituti ferebat, explicavimus.

II. Nunc progrediendum ad Voluntatem Dei, ut videamus, quónam cultu ipse à nobis coli velit, quomodo in nos affectus sit, quæque κατὰ τὴν βουλήν τῆς δειλήματ^ο ἀπὸ media ordinaverit, per quæ è miserijs, in quas Adami, parentum & propriâ culpâ prolapsi sumus, eripiamur, & ad æternam illam beatamque vitam, plenamque & perfectam Dei trinarius cognitionem perducamur.

III. Hanc autem divinam voluntatem, per divinum verbum innotescere, nemo credo ausit negare. Hoc verò verbum, quo nimirum se suamque voluntatem Deus nobis patefaciat, alij esse volunt, non quod in libris Prophetis & Apostolicis scriptum habetur, sed quod unicuique privatim spiritus dictet & revelet.

IV. Alij scriptum licet verbum recipiant, hoc tamen ambiguum & obscurum esse dicunt, cujus sensus ideo ex ipso ejus contextu depromi non possit, sed dependen-